

rettigelse Nødvendigheden af, at Nationaløkonomien bliver doceret som et ordenligt Fag ved de tekniske Højskoler, — og helst tillige som et obligatorisk Fag. — Vi agte at komme tilbage til dette Spørgsmaal.

J. Schulze: Die Gewerbegesetzgebung des deutschen Reiches, im Lichte ihrer Ursachen u. Wirkungen, sowie der neueren gewerbepolit. Bestrebungen. Heilbronn, Henninger. 1879 (59 S.).

Skrevet i udpræget reaktionær Aand; forbitret — som Moden jo fordrer — paa Liberalismen. Spredte gode Bemærkninger, og Udviklinger der visselig fortjene at læses og gennemtænkes. Skildrer, med meget mørke Farver, Skyggesiderne ved Overgangen fra den lille Industri til den store. Udvikler, hvorledes man har overvurderet «Skolens» Betydning, Betydningen af den blot intellektuelle Uddannelse, medens man har undervurderet de moralske Faktorer. Taler om de «ny Ideer», der begynde at vinde Fodfæste. Omtaler her bl. A. den Maade, hvorpaa man herefter bør bekæmpe Socialismen: Tidligere søgte man at modarbejde Socialismens Udbredelse ved «at forbedre Skolevæsenet, overhovedet hæve den almindelige Dannelse». Duer ikke! «Intet er mere taabeligt end at tro, at en Smule mere Skoleundervisning vil faa Folket bort fra Socialdemokratiet. Socialdemokratiet er en Hjertets Sygdom, ikke nogen Hovedets Sygdom; dets logiske «Vanvid» kan overhovedet ikke bevises. . . . En Smule Skoleundervisning vil heller ikke bidrage til at gjøre Arbejderen mere tilfreds med hans Kaar. Tværtimod! Den kan kun have til Følge, at han lærer at benytte sig af de socialdemokratiske Agitationsmidler, der, naar han manglede denne formelle Skoledannelse, vilde være ham ganske uforstaaelige, eller endog ukjendte. . . . Ganske uvidende Mennesker blive aldrig Socialdemokrater.» Ligesaa lidt have Forsøgene paa at hæve Arbejdernes økonomiske Kaar vist sig virksomme: Husholdningsforeningerne, Byggeselskaberne, Produktionsforeninger og andre Arbejderforeninger, Indretningen af Arbejder-Badeanstalter, kort sagt: Alt hvad man har gjort i

denne Retning har været ynkelige Snaasager, Draaber i Havet! Ligesaa virkningsløs har Pressens og Literaturens Bekæmpning af Socialdemokratiet været. Naar alle de hidtil benyttede Midler have været forfejlede, naar heller ikke Anvendelsen af blotte Voldsmidler vil standse Socialdemokratiet, saa maa vi, «da den sociale Fare stedse mere truende banker paa Døren», forsøge «en Modifikation af den hidtil fulgte økonomiske og sociale Politik». «Næringslovgivningen maa forandres.» Vel skal Næringsfriheden ikke ligefrem afskaffes; heller ikke Storindustriens Udvikling ligefrem umuliggjøres; — men der skal indføres Noget der hedder «die Innung der Zukunft», — Noget, som, Gud bevare's, ikke maa forvexles med de gamle Lav (kun «einige Anklänge der äusseren Form» skulle Fremtidens Lav have tilfælles med Fortidens). At de foreslaaede «socialpolitiske Indretninger», «en korporativ Industriforfatning», er fuldstændig vel forenelig med Storindustriens Udvikling søges godtgjort. «Vort Folk,» hedder det til Slutning, «vort Folk tørster efter korporative Former; det kan og vil ikke udholde, at den Enkelte som et Atom slynges hen i Livets Kampe; og det har en sikker Følelse af, at ingensteds er det nødvendigere end i den lille Borgerstand at give den Enkelte et fast Holdepunkt. Vort offentlige Liv vil ikke være noget sandt Udtryk for den nationale Aand, før Haandværket faar sine Korporationer tilbage, og vor økonomiske Kraft vil undvære sin bedste Faktor paa det industrielle Omraade, saalænge den ikke formaar at udfolde sig paa korporativ Maade, i Overensstemmelse med vort Folks særlige Tilbøjeligheder og Anlæg.»

Skriftet er et Hefte af de af et Par sydtyske Theologer udgivne «Zeitfragen des christlichen Volkslebens».

Dr. Morsbach: Die Pariser Gewerbesyndikate. Jena, G. Fischer. 1878. (51 S.)

En tør men samvittighedsfuld faktisk Fremstilling af den franske Koalitions- og Associations-Lovgivnings Udvikling siden 1776, af «les Chambres syndicales de patrons» og «les